

De internationale bankwereld mag het bar slecht zijn vergaan, de banken in bomenland floren. Gemeentes en boomverzorgende bedrijven zien er kennelijk het nut van in om bomen in bewaring te nemen.

Auteur: Karlijn Raats

Geen bankencrisis in bomenland!

Toegegeven, het is oude wijn in nieuwe flessen: bomen 'even apart zetten' werd decennia geleden al gedaan door boomkwekers en misschien al wel eeuwenlang toegepast door boeren die hun land en bos manageden. De Nationale Bomenbank maakte er zelfs een dienst van en dankt er zijn bestaansrecht aan.

Maar inmiddels hebben bijna alle boomverzorgende bedrijven en kwekerijen stukken land waarop ze ingekochte bomen, of projectbomen van de opdrachtgever, even kunnen parkeren. De doorgewinterde boomverzorgingsgemeente Rotterdam heeft sinds zo'n vijf jaar een flinke tijdelijke opslagplaats naast de eigen kwekerij. Die is voor eigen wijkers, maar ook voor de bovenmatige boompartijen die via Europese aanbestedingen aan de gemeente Rotterdam worden geleverd voor de grotere werken. Ook de gemeente Almere reserveert, dan wel niet fysiek maar wel beleidsmatig, haar te verplanten bomen. Wellicht wordt het ook steeds normaler om van meer markten thuis te raken: een aannemer of gemeente wordt een kweker, net zoals een kweker ook de boom zelf gaat neerzetten als de kans zich voordoet.

Sjaak van Doorn van Pius Floris Boomverzorging Vught: "Wij gebruiken vaak een stuk grond van de opdrachtgever of van de bouwontwikkelaar om de bomen tijdelijk op te slaan. Dat is vaak een stukje braakliggend terrein. Het beste is het wanneer dit stukje grond dichtbij de nieuwe plantplaats is, want dezelfde grondslag is het

beste voor het aanslaan van de verplante boom." Hij heeft tips voor boombeheerders bij de gemeente die bomen tijdelijk ergens in bewaring willen houden: "Maak goede afspraken met het bedrijf aan wie je de opdracht geeft tot het in depot zetten en verplanten van de boom. Het is namelijk belangrijk om te weten wie verantwoordelijk is voor de kosten als er iets misgaat met het in depot zetten of verplanten. Bereken eerst wat de depotkosten. Gemeentes hebben altijd wel braakliggende stukken terrein, dus dat scheelt zo'n vijfhonderd euro per jaar per boom aan pachtkosten, vergeleken bij een boomverzorgend bedrijf dat een stuk grond pacht van een particulier of van de gemeente. Aan je uitgaat van de nodige bemesting en vijf watergiftten per jaar, dan bedraagt een waardevolle boom 'opkuilen' (in depot zetten, red.) zo'n 400 tot 600 euro per jaar. Als het gaat om een polsdikke boom, dan ben je een paar tientjes kwijt."

Tweede leven binnen de gemeente

Almere maakte onlangs aan iedereen bekend: 'We hebben een bomenbank geopend'. De gemeente, met een bomenbestand van 180 duizend bomen, geeft haar wijkers hiermee een tweede leven in de stad.

Het aantal wijkers in Almere is groot. De opgegeven bomen hebben in het weidse Flevopoldergebied en ook in Almere aan ruimte geen gebrek gehad: de afstanden tussen voet-/fietspad en autoweg en de bomen is ruim voldoende zodat er haast geen wortelopdruk is. Wel hebben niet

alle bomen in een even goede voedingsbodem gestaan: de kleigrond die in de zestiger jaren is gewonnen op de Zuiderzee is met een meter schraal zand opgehoogd tegen inklinking. Almere hoogt iedere tien tot vijftien jaar de grond verder op, waardoor wijken standaard op de schop moeten en daarin ook groot onderhoud zoals kabels en leidingen en bomen worden meegenomen. De wijken die in de jaren zeventig zijn gebouwd, zijn al aan hun tweede of zelfs derde ronde straatbomen toe en in de nieuwbouwwijken geldt hetzelfde aanplantprincipe: er worden snelle groeiers neergezet die met de renovatie weer makkelijk kunnen wijken. In deze straten kan een laan-en straatboom moeilijk tot wasdom komen.

Deze bomen hoeven niet langer weggedaan te worden, maar worden als het kan gereserveerd en daarna via een snelle transactie verplant. Boombeheerder bij Almere Herco Vlottes: "De bomen die uit een straat moeten wijken, krijgen direct weer een plek in een nieuwe straat. Daar worden deze bomen eerst op hoogte gezet en vervolgens wordt de straat daar omheen gebouwd."

Ook heeft Almere op een andere manier bomen 'over': de stad ondergaat momenteel zijn eerste grootonderhoud binnen het bomenbestand. Deze dunningsslag moet in drie stappen zorgen voor een volwassen groenstructuur. Alle bomen die een tweede leven wacht, krijgen later een plaats in nieuwe gebieden of wijken, of in wijken waar

BSI Bomenservice haalt in Denekamp 36 platanen uit de grond en vervoert ze per dieplader naar Oirschot.

Platanen worden in Oirschot weer in de grond gezet. Een kraan hijst de bomen van de dieplader af en laat ze in het plantgat zakken. Twee BSI-boomverzorgers geven instructies. Een graafmachine bedekt de boom met nieuw aangekochte goede grond en er worden gietranden om de bomen heen gemaakt. Hier staan de bomen een paar jaar totdat ze een koper hebben.

groot onderhoud heeft plaatsgevonden. Vlottes: "Deze bomenbank is echter een bomenbank op papier. Hij staat voor een nieuwe manier van communiceren. Wanneer wij als afdeling boombeheer het bericht door krijgen over een dunning, dan nemen we direct contact op met de afdeling stedelijke ontwikkeling en vragen we hen of ze in hun ontwerpen of projecten nog bomen kunnen gebruiken. Zo is dat recentelijk ook gebeurd met 65 eiken die voor leidingen vanuit Amsterdam voor stadsverwarming moesten wijken. Daarbij zijn we nu bezig om de kluit voor te bereiden en te bemesten. Deze bomen zijn laag betakt en kunnen ideaal als speelbomen gebruikt worden. We hebben fysiek wel een stukje grond van 1 hectare bij een kwekerijtje waar we de bomen tijdelijk kunnen neerzetten. Dat depot is toereikend voor enkelingen, maar niet voor boompartijen. Dat depot wordt dan ook wellicht uitgebreid."

Voors en tegens

Boombeheerder Jos van de Vondevoort van de gemeente Rotterdam: "Het direct verplanten van bomen kan alleen als vraag en aanbod match. Wij hebben bewust gekozen om fysieke ruimte te creëren voor bomen die verplant kunnen worden, zodat je een overbrugging hebt voor het geval er geen directe match is. Ook is het depot ideaal voor het behoud van grote zware bomen. Daarnaast heb je richting de bewoners een duidelijk verhaal over wat er gebeurt met de bomen die worden weggehaald. We laten de bomen bij voorkeur één à twee seizoenen staan om de verplantklap op te vangen. Hierdoor zullen de bomen beter aanslaan op hun definitieve plek." Zijn collega bij de gemeente Capelle a/d IJssel Roel Verboom geeft zijn mening over het creëren van een gemeentelijk bomendepot: "Op zich is het oprichten van een vast depot niet onverstandig, maar het hangt er vanaf welke bomen je wilt verplanten. Lindes en platanen zijn goed verplantbaar, maar veel andere bomen zijn slecht verplantbaar. Die leveren na verplanting zo weinig

"Het direct verplanten van bomen kan alleen als vraag en aanbod match"

op. Een verplanting kost op zichzelf veel geld: je hebt er zwaar materieel voor nodig en gemeentes hebben dat niet, dus dat moeten zij vaak inhuren. Nog vaker komt het voor dat een gemeente de hele verplanting inhuint bij een specialistisch bedrijf. Daarom denk ik dat je in veel gevallen beter een flinke boom op de kwekerij kunt kopen. Een vast depot betaalt zich dus alleen uit als je op grote schaal verplantbare bomen te bewaren hebt, of wanneer je als gemeente politiekbewust handelt en bij de burgers een goede beurt wilt maken door zoveel mogelijk bomen 'her te gebruiken'. Ik kan me voorstellen dat het depot bij een grote gemeente zoals Rotterdam zijn nut bewijst. Maar bij de meeste gemeentes geldt dat waarschijnlijk niet."

Ries de Jongh: "Wij hebben nu feitelijk de bomen voor de gemeente opgeruimd. Hier kunnen de bomen aansterken en dan kunnen we ze doorverkopen als ze bijgekomen zijn."

Roel Verboom, boombeheerder van de gemeente Capelle a/d IJssel: "Een vast depot betaalt zich alleen uit als je op grote schaal verplantbare bomen te bewaren hebt, of wanneer je als gemeente politiekbewust handelt en bij de burgers een goede beurt wilt maken."

Herco Vlottes, boombeheerder van de gemeente Almere: "Onze bomenbank is er één bomenbank op papier. Hij staat voor een nieuwe manier van communiceren. Wanneer wij als afdeling boombeheer het bericht door krijgen over een dunning, dan nemen we direct contact op met de afdeling stedelijke ontwikkeling en vragen we hen of ze in hun ontwerpen of projecten nog bomen kunnen gebruiken."

Sjaak van Doorn: "Aan je uitgaat van de nodige bemesting en vijf watergiften per jaar, dan bedraagt een waardevolle boom 'opkuilen' (in depot zetten, red.) zo'n 400 tot 600 euro per jaar. Als het gaat om een poldikke boom, dan ben je een paar tientjes kwijt."

"We hebben de bomen voor een euro overgenomen. Het marktplein in Denekamp ging op de schop en de bomen moesten weg"

Centje bijverdienen!

Boomverzorgende bedrijven maken natuurlijk vaker gebruik van stukken grond waarop ze de bomen van hun opdrachtgever even kunnen plaatsen terwijl men aan een project bezig is. BSI Bomenservice heeft echter ook een stuk grond waarop bomen tijdelijk staan voor doorverkoop aan derden. Het bedrijf laadde dit voorjaar 36 platanen in vanuit Denekamp in Oost-Nederland en vervoerde ze naar een gepacht stuk grond in het Brabantse Oirschot. Ze deden er dagenlang en 22 ritten à drie uur over want er konden maar één of twee bomen per keer ingeladen worden. Toch loonde het kennelijk. Projectleider Ries de Jongh: "We hebben de bomen voor een euro overgenomen. Het marktplein in Denekamp ging op de schop en de bomen moesten weg. We mochten ze toen komen ophalen van de burgemeester en haalden ze voor eigen rekening weg, want aan het ontruimen van de bomen zou hij tijd en geld kwijt zijn geweest. Nu hebben wij dat feitelijk voor hem gedaan. We houden ze hier nog een paar jaar, zodat ze kunnen bijkomen en kunnen aansterken, want momenteel zijn ze zwak. Daarna kunnen we ze doorverkopen."